

Komen preutsheid en vertrutting terug?

Posted on 21 november 2020 by Coen de Jong

De bewoners van de buurt rond de chique Amsterdamse Van Eeghenstraat waren onderwerp van [een hilarisch nieuwsbericht](#) in de Amsterdamse krant *Het Parool*. Een bewoonster had een kalender met artistiek naakt opgehangen wat al snel leidde tot klachten, zelfs bij haar huisbaas. Zoals de bewoonster zei: 'Je zou juist denken dat in (Amsterdam) Oud-Zuid progressieve mensen wonen die het wel begrijpen.' Ooit was naakt in kunst tonen een progressieve daad, maar in onze tijd volgt rumoer in geprivilegieerde kringen. Zijn vertrutting en krampachtigheid op de weg terug?

Alles kan

Op het oog zit het met de persoonlijke vrijheid in onze samenleving helemaal goed. We kunnen in Nederland relaties hebben met wie we maar willen. Of juist single blijven en daten met wie we maar willen. Op christelijke en islamitische drammers na doen toch weinig mensen in Nederland moeilijk over hoe hun familieleden en kennissen aan liefde en seks komen?

In de beste Nederlandse traditie van de meedenkende overheid kwam het RIVM in corona-tijd met [het advies](#) aan jongeren zich te beperken tot één vaste seks-buddie of desnoods soloseks op 1,5 meter van elkaar te hebben .

BN'ers doen graag een boekje open over [hun seksleven](#) en vrouwenbladen gericht op de leeftijdscategorie 50-plus plaatsen rustig interviews met sekswerkers of swingers. Niet-Nederlanders kijken nog regelmatig vreemd op over onze openheid, of over dat onze publieke omroep jongerenprogramma's als *Spuiten en Slikken* uitzond.

Nieuwe morele kruistocht

Er zijn ook tegengeluiden. De SGP deed een paar jaar geleden [een oproep](#) om reclame voor 'vreemdgaan-websites' als Secondlove.nl te verbieden. Christelijke organisaties [waarschuwen](#) voor de groei van internetporno en beklagen zich erover dat tweederde van de mannen en eenderde van de vrouwen zegt wel eens naar porno te kijken. De Evangelische Omroep wist te [melden](#) dat ook de eigen leden zich hier aan 'bezondigen'. Je zou zeggen: de moralisten in Nederland voeren een achterhoedegevecht. Maar is dat zo?

Want gemoraliseer en het opgeheven vingertje zijn niet zo snel uit de Nederlandse cultuur te krijgen. Waar vrijheid heerst komen via de achterdeur weer nieuwe codes en geboden binnen. Afgaande op berichtgeving in kwaliteitskranten, onder andere door Volkskrant- columnist [Asha ten Broeke](#), zijn seksisme en genderstereotypering in Nederland een enorm probleem. Ook oudere mannelijke columnisten als Youp van 't Hek, Theodor Holman en Arthur van Amerongen zouden met seksistische uitspraken de goede zeden bedreigen.

Johan Derksen en Thierry Baudet

Vast mikpunt van de moraalpolitie is voetbalpraatprogramma *Veronica Inside*, waar stamgasten Johan Derksen en René van der Gijp tussen de voetbalanalyses door persoonlijke ervaringen met paaldansclubs en bordeelbezoek uitwisselen.

Ook Forum voor Democratie-lijsttrekker Thierry Baudet zou [volgens zijn politieke tegenstanders](#) seksisme en vrouwvijandigheid propageren. Is Nederland dan niet meer het land van overwegend brave huismannen – waar vrouwen al sinds de Middeleeuwen in de ogen van bezoekers [bekend stonden](#) als vrijgevochten en

mondig?

Angstige generatie?

De voorzitter van de FvD-jongeren, Freek Jansen, [sprak](#) in 2019 afkeurend over Netflix en pornografie. Natuurlijk moeten FvD-jongeren, net als jongeren van christelijke en islamitische huize, het helemaal zelf weten als ze met hun handen boven de dekens willen slapen. Wel zijn de conservatieve tendensen bij FvD (en bij de ChristenUnie, SGP en allerlei [islamitische jongerenclubs](#)) over abortus en relaties niet bepaald in lijn met het Nederland van '15 miljoen mensen' uit de jaren negentig – waar velen al met weemoed aan terugdenken.

Ook in tijden van corona is de moraalpolitie alert. Volkskrant-journaliste Georgia Oost [beklaagde zich](#) in augustus 2020 op Twitter over een flirterig appje dat ze van een ober kreeg nadat ze bij een restaurant vanwege de corona-maatregelen haar nummer had achtergelaten. Ze had gelijk dat iemand telefoonnummers van klanten daarvoor niet mag gebruiken. Op Twitter erover klagen en melden dat je de baas van de 'dader' er bij hebt betrokken neigt dan weer naar klikgedrag.

Journaliste Elif Isitman [vond het](#) typerend voor haar generatie en sprak van 'boze vrouwen die onbeholpen flirtpogingen opblazen tot een vorm van onrecht die zijn weerga niet kent'.

Mediastorm vaak politiek geladen

Het is verhelderend om even terug te kijken naar mei 2017 toen meer dan honderd vrouwen die in de media werken in *de Volkskrant* en *NRC* adverteerders opriepen om website GeenStijl te boycotten wegens seksisme. Dit naar aanleiding van [een topic](#) over Volkskrant-journaliste Loes Reijmer getiteld 'brandende vraag voor reagurende fappers?' waarin redacteur Bart Nijman zijn volgers de vraag stelde 'zou u haar doen?'. Het leidde tot onsmakelijke en infantiele reacties van de 'reagurende fappers', precies het type internetgebruiker waarover Loes Reijmer zich een week eerder had beklagd in een [kritisch artikel](#) over seksisme op internet.

PvdA-minister Jet Bussemaker was op 7 mei 2017 te gast in het televisieprogramma [Buitenhof](#) om samen met sociaal wetenschapper (en zelfbenoemd deskundige) Linda Duits de alarmbel te luiden over toenemend seksisme in Nederland en GeenStijl in het bijzonder.

De opstelling van *Volkskrant* en *NRC* over GeenStijl ging in de richting van 'het is niet toegestaan om dames uit de gegoede klasse te bezoedelen'. Zouden er ook boze open brieven zijn geplaatst en zou er een minister naar *Buitenhof* zijn gegaan als op GeenStijl exact dezelfde opmerkingen waren gemaakt over porno-onderneemster Kim Holland?

De rel had wat weg van een afrekening met GeenStijl, dat al jaren een vete uitvecht met *NRC*, de *Volkskrant* en de publieke omroep. Het Vlaamse Mediahuis (ook eigenaar van *NRC*) stootte opiniesite GeenStijl.nl af nadat het de Telegraaf Media Group had overgenomen. Maar Mediahuis behield wel het winstgevend videoplatform Dumpert.nl, waarover de briefschrijfters zich ook hadden [beklaagd](#).

Politiek gekonkel

Zoals in elke maatschappelijke discussie is er politiek in het spel. Elk verstandig mens gruwt van straatintimidatie van vrouwen zoals geportretteerd in de documentaire [Femme de la Rue](#) van de Belgische Sophie Peeters. Tegelijk kostte het sommige progressieven moeite de documentairemaakster bij te vallen, omdat nogal wat van de getoonde intimidatie van gekleurde mannen afkomstig was en men 'rechts niet in de kaart wil spelen'.

Veel makkelijker is het om te klagen over Donald Trump en 'grab 'em by the pussy'. Trumps christelijk-evangelische achterban rekende hem zijn seksuele avontuur met pornoactrice en producente Stephanie Clifford ('Stormy Daniels') trouwens niet echt aan. Natuurlijk is die achterban hypocriet en opportunistisch, maar het is nog maar de vraag of de populariteit van Barack Obama in eigen kring een soortgelijke escapade had overleefd.

In progressieve kringen zijn verwijzingen naar Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale* erg populair. De opkomst van rechts-nationalisten zou deze dystopie – waarin vrouwen seksueel onderhorig zijn gemaakt aan christelijke mannen en dienen als broedmachines – dichterbij brengen. Vergeten is dat Margaret Atwood niet alleen op christenen [doelde](#): 'The Handmaid's Tale is a warning (.....) It is what could happen in the United States if we don't provide sanctuary for at-risk Muslim women, if, instead, we open our doors to their persecutors and even adjust our laws to enable their persecutors.'

Sex crimes

Totalitaire regimes kijken met argwaan naar spontane liefde en naar vrije seks. Islamitische dictaturen, Nazi-Duitsland en de Sovjet-Unie bemoeiden zich vergaand met het liefdes- en seksleven van hun onderdanen. Dat uit zich in het politiek maken van wie met wie een relatie mag hebben en in afwijzing van homoseksualiteit en andere 'perversies'.

In 1984 van George Orwell ziet de regerende Partij seks uit passie als een potentiële bron van dissidente gedachten, als een 'sex crime'. Alle onderdanen moeten immers de staatsideologie en partijleider Big Brother adoreren. Jonge vrouwelijke partijleden moeten daarom verplicht actief zijn in de Junior Anti-Sex League.

De huidige generatie ideologische fanaten neemt elkaar ook in seksuele zin de maat. Publicist Sid Lukassen [klaagde](#) over de negatieve invloed van het feminisme en 'cosmopolitische seksualiteit'. Volkskrant-columniste Heleen Mees [ziet](#) in Baudet en zijn FvD-aanhang seksisten en potentiële aanranders. De politieke partij BIJ1 is geobsedeerd door de machtspositie van 'witte cis gender mannen'. Hebben we straks een politiek gebalkaniseerde datingmarkt?

Winston en Julia

Het omgekeerde kan ook optreden: dat mensen geen zin meer hebben in daten onder politiek geladen condities die allerlei rare politieke ideologieën als 'wokes' en alt-righters voor hun volgers opwerpen. En in plaats daarvan juist gaan kiezen voor partners die politieke conventies aan hun laars lappen.

Zoals in 1984, waar hoofdpersoon Winston Smith doodongelukkig is met zijn door de Partij goedgekeurde vrouw die geen enkele originele gedachte heeft. 'She had not a thought in her head that was not a slogan, and there was no imbecility, absolutely none that she was not capable of swallowing if the Party handed it out to her.'

Winston krijgt in het geheim een gepassioneerde relatie met de rebelse Julia, die de seksuele conventies van de Partij bewust verbreekt en ondermijnt. Juist daarom ziet de Partij hen beiden als staatsvijanden.

Andere regels voor het 'plebs'

'Nette mensen' in Amsterdam-Zuid zien kalenders met beelden van naakte mensen als afkeurenswaardig of 'volks'. En net als in 1984 gelden voor de proletariërs andere regels. In Orwell's boek produceert het Fictie Departement van het Ministerie van Waarheid porno voor de onderklasse, materiaal dat de partijleden zelf niet mogen zien. Oogluikend staat de Partij toe dat partijleden tegen betaling seks hebben met vrouwelijke 'proles', omdat die ideologisch toch onbelangrijk zijn. Onze huidige online-cultuur heeft vergelijkbare trekken.

In een door powervrouw Marieke Derksen uitgegeven biografie gunt oud-voetballer Andy van der Meyde de lezer een inkijkje in zijn seksuele levenswandel en de manier waarop hij 'zijn carrière heeft verneukt'. Het is het type boek dat 'nette mensen' af en toe lezen om zich sociaal beter te voelen ('kijk eens hoe het er in dat milieu aan toe gaat').

Voyeuristisch

Van der Meyde blijkt overigens een goede observator van de tijdgeest te zijn: hij [zei](#) onlangs dat voetballers zich tegenwoordig braaf gedragen. 'Door al die telefoontjes is het nagenoeg onmogelijk om als voetballer uit de band te springen. Voordat je het weet staat het ergens online'.

En inderdaad, in onze voyeuristische online cultuur gaan regelmatig uitgelekte privé-filmpjes viraal. Dat is heel Victoriaans: in het dagelijks leven komen er striktere codes omtrent seksisme, en dan is vergapen aan een uitgelekte seksopname van een BN-er een uitlaatklep.

'Progressieve' voorhoede?

Het is makkelijk om elitaire Amsterdamse 'Van Eeghenstraat-types' te ridiculiseren. Maar de fotokalender van kunstenares Lara Verheijden was ook [niet welkom](#) in menige boek- en museumwinkel.

De hoeders van de moraal bevinden zich doorgaans in de betere kringen. Een kleine zelfbenoemde 'voorhoede' met banen in de media kan veel invloed hebben op hoe de rest van de maatschappij denkt. Victoriaans Engeland werd preuts toen de bovenlaag dat ging uitdragen. Preutsheid sluit bovendien naadloos aan bij de

verheerlijking van de islam in progressieve mediakringen.

Stel dat de NPO openheid over naakt en seks gaat problematiseren en van dodelijke serieusheid en moreel gepreek de norm gaat maken. Vanzelf volgt dan het stoppen met programma's, het sluiten van voorstellingen en exposities, het weghalen van de boeken van Gerard Reve of Jan Wolkers uit bibliotheken. En het beëindigen van arbeidscontracten wegens 'sex crimes'.